

Csabai László

Barátok

Két teremtés a Liskánybokorba vezető úton.

A bal oldalin kopott karimás sapka. Álla borostás. Orra pisze. Ő Putyi bácsi.

A jobb oldalin nincs sapka. Fején a szőrzet rövid, de tömör. Fülei feltűnően nagyok. Ő Pepi.

A nyárligeti piacról tartanak hazafelé. Putyi bácsi egyszer csak megáll, és leveszi Pepi hátáról a zsákot, amiben az el nem kelt holmik, nyúlnak való szármareadványok vannak.

– Minek vetted át? Én csomag nélkül, te meg cipekedve? Hogy néz az ki? – dörmögi Pepi.

– Ne foglalkozz velem! Feleúton vagyunk, úgy igazságos, ha most cserélünk.

– Hát... köszönöm.

– Gürcöltél eleget az életedben.

– Az igaz. Bár pulyaként észre sem vettem. Csak most, hogy megöregedtem...

– Öreg?

– Majdnem negyven vagyok.

– Az is kor? Én hetven leszek – mondja szomorú dicsekvéssel Putyi.

– Az más.

– No, igen...

– Jó is, hogy feljött ez a dolog. Rég mondani akartam neked: ha meghalok, a vadkörtefa alá temess!

– Csak nem akarsz meghalni!?

– Akarni nem akarok, de attól még meg fogok. Tán már ma. Vagy holnap. Vagy holnapután. Ígérd meg nekem a körtefát.

– Ha akarod...

– A holmimmal meg azt kezdesz, amit akarsz. Jó lesz az utódomnak.

– Nem lesz utódom. Ha egyedül maradok, minden szerszámot eladogatok. A tanyát nem, mert laknom csak kell valahol. De ki fogja örökölni? Minden rokonommal hadilábon állok. Legszívesebben rád hagynám.

– Rám nem hagyhatod. Egyrészt hamarabb meghalok, mint te... Másrészt... Tudod jól.

– Hát persze. Emlékszel, hogy harcoltam '64-ben a tszcs ellen? Most meg eszem ágában sincs feliratkozni erre a kárpótlási izére. Csak a gond lenne azzal a nyolc holddal. Azt is egy mihaszna örökölné meg.

– '64'-ben viszont a nyolc holdadhoz találtál volna feleséget.

– Késő volt már ahhoz!

– Nem volt. A bokortanyák tele voltak hadiözvegygel.

– Olyanok is voltak azok!

– Olyanok, amilyenek. És így milyenek jutottak?

– Legalább reggel elmentek.

– Ez az, hogy elmentek!

– Most már mindegy.

– Nem mindegy. De... tényleg mindegy. Ha egyedül maradsz, Porcsik Bandi özvegyét még mindig magadhoz veheted. Csak úgy bagóhiten. Őt ismered.

– Ez az, hogy ismerem!

– Ha eltartási szerződést kötsz valakivel, legalább nem semmiért kapja meg a tanyát.

– Még életemben kitúrna!

– Úgy is lehet kötni, hogy egyedül maradsz a tanyán, ő csak az ügyeidet intézi meg hordja a kosztot.

– És ha nem tetszik, amit főz?

– Tegyel próbát!

– Meglátom.

Csavargó érkezik. Persze nem az a régifajta, aki koldulásból élt és istállóba kérezkedett be megaludni. Van ezeknek házuk. Felvásárolják potom pénzért az elhagyott tanyákat, aztán süttetik a hasukat. És kapják a segílyt, mert mióta fordult a világ, már „munkanélküli”-nek hívják a munkakerülőket.

– Agyjisten papó! – köszön az idegen. – Egy kis füstölnivalóval megkínál?

– Csavarós van csak.

– Az is jó.

– De nincs kedvem nekiállni.

– Majd én megcsinálom.

Putyi bácsi benyúl mellénye belső zsebébe, és kotorászni kezd. Pepi mérgesen szólal meg:

– Ne adj neki!

– Adok. Így hamarabb megszabadulok tőle – dörmögi Putyi.

– Majd rákap a kéregetésre. Otthon is felzörget.

– Csak nem...

– Hé, kinek mondta? – kérdi a csavargó

– Mit?

– Há' hogy így hamarabb megszabadul tőle. Vagyis tőlem.

– Mondtam ilyet?

– Mondott. Az orra alatt. Kinek?

– Hogy kinek?

– Nekem nem... Akkor... A számárnak mondta. Annak há'! Me' a meg nyerített utána.

– Ez nem számár, hanem öszvér.

– Faszomérdékii! Beszélget a számárral! Maga sültbolond! Ezt elmondom a kocsmában!

És a férfi a dohányról elfelejtkezve vihogva elmegy.

Putyi bácsi és Pepi sértetten állnak és bámulnak utána. Pepi ocsúdik elsőnek:

– Ne foglalkozz vele! Ostoba. Mint az emberek általában. Ha valamit ő nem tud, azt hiszi, más sem tudja.

Eddig lassan haladtak, most már szinte csoszogva. Napszálltára mégis megérkeznek Putyi bokortanyai házához. Az öreg bevezeti barátját az istállóba, és abrakot önt elé. Megcsapkodja a hátát.

– Kicsit penészes ez az abrak – dűnnyögi teli szájjal Pepi.
 – Jó az. Csak dohos.
 – Penészes, dohos: ugyanaz. Nem gondoltam volna, hogy ilyen lesz az utolsó vacsorám.
 – Hagyd el ezt! Reggelire kapsz répát. Te Pepi!
 – Mi van?
 – Ha egyszer mégis..., ha meghalnál...
 – Mi van akkor?
 – Ugye nem baj, ha majd levágom azt a kis zsírt a nyakadról.
 – Mit hadoválsz?
 – Azt a kis zsírt. Ne menjen kárba. Jó kis csizmakenőcs lesz belőle.
 – A testemből? Há' pedig azt nem lehet! De neeem!
 – MÉR nem? Neked akkor már úgyis mindegy. Nem lesz az több egy csupornál, de az is valami.
 – Ó, te sunyi, ravasz paraszt, a legjobb barátod halálán is nyereszkedni akarsz?! A félelemtől és a felháborodástól remegve Pepi csurgatni kezdi a vizeletét.
 – Jól van, csak vicceltem – kacag Putyi bácsi, és simogatni kezdi barátját. S mikor látja, hogy annak könnyes a szeme, az övé is benedvesedik.
 Pepi lassan megnyugszik. S már dühösen veti oda Putyinak:
 – Do piče! Hülye tirpák! Sosem bírtam a vicceidet! Nem is bánom, hogy elpatkolkok, legalább megszabadulok tőlük.

Szilasi László

Saját élet

ANYÁM NŐVÉRE DREZDA BOMBÁZÁSAKOR ÉS UTÁNA

A drezdai légiriadók alatt, bár őket nem érintette, nagyon csendben voltak: óvatosság volt ez, félelem, részvét, vagy talán maga a megelőlegezett gyász. Később aztán azonnal úrrá lett rajta a rettegés, ha hajnalban hirtelen megszólalt a férje ébresztőórája, felberregett a kertjükben a motoros fűrész, megdördült az ég, döngve becsapódott egy vasajtó, vagy szilveszterkor petárdákat robbantott örömeiben a szomszéd. Mentek a zsinatoló patkányok között a törmelékmezőbe lassan belevésődő gyalogösvényeken, lépéseikkel vésték tovább maguk is. Férfiak jöttek, ékszerekről beszéltek, amiket azért még meg lehetett volna talán menteni. A család a lakásban rájuk váró zöldbabról álmodott, nem volt szezonja, lesózva vár rájuk a bádognakásban, nem volt már lakás. Egy asszony nedves törmelékhalmon kuporgott, két kézzel, görcsösen kapaszkodott a gót betűs *Bibliájába*. Egy frissen megvakult öregember olvasólámpát ölelt szorosan magához, el nem engedte. Ragaszkodás, várakozás, kapaszkodás, ölelés. Félelem, remegés, harag. Együtt tértek aztán vissza a tudatába mind. A férfiak, a család, az asszony, az öregember. Együtt közlekedtek a fejében, mint a látomások, ezek a takarásból előmászó, kézzel újra